

Soler de Lloberes

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector sud-est del terme de Gaià
Emplaçament Ctra. de Prats de Lluçanès (BV-4401), al km. 7,8 camí direcció sud-est un 1400 m
Alçada: 552

Coordenades:

Latitud: 41.92579
Longitud: 1.95573
UTM Est (X): 413415
UTM Nord (Y): 4642064

Classificació

Número de fitxa 08090 - 274
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA 16506
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 000402600DG14A0001JR

Fitxes associades:

[Retaule del Carme de l'església parroquial de Gaià](#)

[Tombes del Soler de Lloberes](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Masia de grans dimensions, d'origen medieval, emplaçada en un petit altiplà a la vall del torrent de cal Cornet. El conjunt consta d'un gran cos residencial (de planta rectangular, amb planta baixa més dos pisos i planta sotacoberta) i coberts al seu voltant que formen un clos tancat a llevant. Més a ponent hi ha un altre grup de construccions que inclouen una masoveria antiga, una masoveria moderna (de la dècada de 1970) i altres dependències de treball. El cos residencial principal és una edificació força regular i de dimensions considerables. És una obra majoritàriament dels segles XVI i XVII. Originàriament era més curta, i l'any 1910 es va allargar cap a migdia. En aquest moment tot el conjunt residencial es va unificar arquitectònicament, adquirint l'aire d'una pairalia de tipus senyorial. Tanmateix, la masia antiga ja devia tenir un estil senyorial. En són testimoni la torrella emplaçada a l'angle nord-oest i l'emmarcament de les finestres de ponent, amb llindes i brancals ben treballats amb motlures i trencaigües de formes angulars. En la reforma de 1910 totes les façanes es van pintar de blanc, deixant a la vista tan sols les llindes i pedres cantoneres. Uns anys més tard, ja entrada la dècada de 1920, les finestres d'aquesta façana es van fer més llargues i es convertiren en balcons. En la intervenció de 1910 l'edifici es va dotar d'una nova façana a migdia que marca la pauta del conjunt, amb un estil historicista d'influències vagament italianitzants. Es caracteritza per dos nivells de galeries i balcons emmarcats amb carreus encoixinats. A la part superior hi trobem un rellotge de sol. La façana de llevant és més irregular i deixa entreveure la complexitat de l'evolució de l'edifici al llarg de diferents fases constructives. Per exemple, hi trobem una finestra geminada, refeta probablement en la reforma de començaments de segle XX però què antigament podria haver acollit un petit oratori. A la façana nord s'hi ha afegit un cos adossat més baix, probablement a la fase de 1910. En la reforma de la dècada de 1920 la masia es va embellir amb un petit jardí de ressonàncies modernistes davant de la façana de migdia. També es construí una gran viver que recull l'aigua canalitzada de la font de sota Sant Jordi, a uns dos Km de distància. Així mateix, en aquests anys es van construir nous coberts al voltant de la casa, com l'anomenada ferreria, al sud-est. La masia també disposava de fusteria i altres dependències pròpies d'una gran masia.

Observacions:

Llinda d'una finestra de ponent: ANTONI YOAN SOLER 1632

Al portal de la façana sud: 1910

Rellotge de sol de la façana sud: 1910

Llinda d'una finestra de la façana de llevant: FCO SOLER 1767

Inscripció: FCO SLR 1865

A la llinda del portal de la masoveria: Antonino Soler de Lloberas. Año 186[1?]

Informació facilitada per Mercè Castells Soler

(Continuació de l'apartat d'història) Al segle XIX, segons el Registre de la Riquesa de 1883 tenia tres masos secundaris: Sant Jordi, Salamons i cal Pons. El conjunt de les terres ascendien ja a 477,98 ha, les quals eren conreades sense l'ajuda de parcers. Es tractava de la segona propietat més gran del terme, darrera de la de Vilagaià. El 1861, segons la inscripció d'una llinda, Antoni Soler de Lloberes va fer construir la masoveria actual. Anteriorment hi havia alguna altra dependència de la casa dedicada a aquesta funció. A inicis del segle XX i fins la dècada de 1920 es van tirar endavant les grans reformes a la masia, de manera que aquesta va adquirir l'aspecte actual. Francesc Soler de Lloberes Comalrena (1860-1933), casat amb Teresa Puig-Campalans Raurell, va impulsar l'engrandiment de la casa cap al sud i l'acabat unitari actual. El seu fill, Antoni Soler de Lloberes Puig (1896-1990), casat amb Francesca Serrallonga Blanc i avi de l'actual propietària, a la dècada de 1920 va impulsar la construcció del jardí i el viver. Uns anys més tard, però, els propietaris van fixar la seva residència

permenent a Manresa i més endavant a Barcelona, i van deixar al càrrec del mas els masovers. Durant la Guerra Civil la masia va sofrir alguns desperfectes, entre d'altres un oratori que hi havia, dedicat al Carme. L'any 1957 es decidí traslladar el retaule d'aquest oratori (probablement dels segles XVIII o XIX) a l'església parroquial de Gaià, coincidint amb les obres de restauració d'aquesta.

La filla hereva d'Antoni va ser M. Mercè Soler de Lloberes Serrallonga, casada amb Josep Castells Pujol. La filla i hereva d'aquesta és M. Mercè Castells Soler. Pel que fa a la masoveria, anteriorment era habitada per la família Capdevila, parents dels masovers de Sant Jordi. Als voltants de la dècada de 1970 s'hi van instal·lar Josep Castias amb la seva família, i uns anys més tard es construí un nou habitatge, al sud del primer.

Història

Aquest mas ja existia en època medieval i en el seu origen estava situat al turó que s'aixeca uns 150 m al sud-oest. Es coneix amb el nom de Serrat de la Casa vella, i fa dues petites esplanades. En cap de les dues, però, s'hi aprecien actualment restes arquitectòniques. A més, en un altre turó situat a l'oest es conserva una petita necròpolis de tombes que es podrien datar als segles XI-XII. És probable que l'origen del mas sigui força reculat, però les primeres notícies documentals conegudes són del segle XIII. La genealogia de la família i algunes dades sobre la construcció de la masia van ser recopilades en una ressenya per Enric Sallés, secretari de l'Ajuntament d'Artés entre 1915 i 1920, el qual es va basar en fragments de pergamins de l'arxiu del mas. El document més antic és de l'any 1266. Llavors l'hereu era Pere Soler de Lloberes (1291-1340), casat amb Galceranda i fill de N. Soler de Lloberes (1266 - ?) i Ermessenda. A partir d'aquí s'ha reconstruït de manera íntegra la línia de succeció d'aquesta família que, com a fet excepcional, va mantenir la primogenitura masculina de manera no interrompuda fins l'any 1990, quan va morir Anttonio Soler de Lloberes deixant dues filles. Són, per tant, 22 generacions amb el cognom Soler de lloberes durant més de 700 anys. Antigament dins de l'heretat del mas, i no gaire lluny de la casa, hi havia una capella anomenada Sant Andreu del Soler, que tenia gran devoció per part del veïnat. Podria haver estat emplaçada en l'anomenat camp de Sant Andreu, del qual avui ja se n'ha perdut el record. És curiós perquè, d'altra banda, el Soler de Lloberes tenia també el mas Sant Jordi, amb una capella adjunta, coneguda com Sant Jordi de Lloberes. Aquesta capella, d'estil romànic, està documentada ja al segle XI, junt a una torre de guaita, i s'ha considerat tradicionalment la capella particular del mas.

El mas del Soler de Lloberes va superar la crisi baix-medieval i en va sortir reforçat. Als segles XVI i XVII devia iniciar un procés per absorbir diferents masos rònecs del seu entorn. Així, per exemple, en un capbreu del castell de Gaià del 1692-93 hi consta com a hereu Francesc Soler de Lloberes. Aleshores pagava un cens de 15 sous i tenia la possessió de set masos: Lloberes Sobirà, Lloberes Jussà, Romera, Llachs (que es trobava a l'oest del Soler de Lloberes), la Casa de Sant Jordi, Salomons i Tres terres. Per la denominació de Lloberes Sobirà i Lloberes Jussà es pot deduir que en aquest moment subsistien dos masos: un a dalt del turó i un altre més avall. Segons un transcrit per Enric Sallés, la casa nova, situada en una esplanada més àmplia vora el Serrat, s'hauria edificat de bell nou l'any 1543, sent propietari Francesc (2n) Soler de Lloberes (1498-1569), casat amb Bartomena. En aquest contracte es disposa que l'encarregat de l'obra serà el picapedrer francès (possiblement occità) Joan Pirrot. La casa havia de tenir 70 pams quadrats, 8 portes, 7 finestres, dues aigüeres, una al menjador i l'altra a la cuina. El preu estipulat era de 70 ducats, equivalent a 73 lliures i 10 sous. D'aquest document i de la inscripció que es conserva a la façana de ponent es pot deduir que la masia nova és una obra del 1543 però engrandida notablement el 1632, quan es devia dotar d'un segon pis i va adquirir les grans dimensions actuals, amb la torrella de defensa inclosa. En definitiva, al segle XVII el Soler de Lloberes ja havia esdevingut clarament un dels masos principals del terme de Gaià. Al segle XVIII era el tercer mas més gran del terme, amb una propietat de 192 quarteres. La genealogia de la família en aquests anys ens indica que hi va haver enllaços matrimonials amb els grans masos de Gaià, com la Vall de Vilaramó o Codinacs. (Continua en l'apartat d'observacions)

Bibliografia

BADIA, Josep M (2016). "Història", "Arquitectura", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 59, 60, 62, 67-69, 72, 77, 82, 85, 88.

IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm. 15.1.

